

ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILÂP TARİHİ I ve II DERSİNİN AMACI VE HEDEFİ

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Dersi; 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun değişik 5. Maddesinin (i) bendine göre Yükseköğretim kurumlarında okutulması zorunlu dersler arasında yer almaktadır. Bu dersler 1933-1934 yılından beri üniversitelerimizde okutulmakla birlikte, 4 Kasım 1981 yılından itibaren Yükseköğretim Kanunu ile yeniden programlanmıştır.

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Dersi'nin amacı; öğrencilere Türkiye Cumhuriyeti'nin hangi koşullarda nasıl kurulduğunu anlatarak, devletin temelini oluşturan Atatürk İlkelerini benimsetmek, Atatürk'ün asker kişiliği kadar, büyük devlet adamı, inkılâpçı kişiliği ve önderliğini, ırkçılığı reddeden milliyetçilik anlayışını, uluslar arası barışın kurulması hususundaki çabalarını anlatmaktadır.

Batı kültürleri ile Türk kültürünün karşılaşması sonucu ortaya çıkan siyasî, ekonomik, kültürel ve sosyo-psikolojik problemler karşısında çözülmeye ve yıkılmaya başlayan Osmanlı Devleti'nde çözüm arayışları çerçevesinde yapılan reform hareketleri ve İmparatorluktan Milli Devlete geçiş sürecinde yaşanan siyasî olaylar ile Mustafa Kemal Atatürk'ün liderliğinde verilen Milli Mücadele sonucu Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşu ele alınmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşuna paralel olarak Türk toplumunu çağdaş milletler seviyesine çıkarmak amacıyla gerçekleştirilen Atatürk İlke ve İnkılâpları çerçevesinde, devletin ve toplumun yeniden yapılanması sonucu toplumumuzda meydana gelen siyasî, sosyal, ekonomik ve kültürel gelişme ve değişmeler ile karşılaşılan iç ve dış siyasî olayların günümüz problemlerine de ışık tutacak şekilde değerlendirilmesidir.

Atatürk'ün ilkelerinin uygulama alanına aktarılmasına neden bugün yalnız Türk Ulusu'nun değil, tüm insanlığın her zamankinden daha çok gereksinim duyduğunu örnek olaylarla açıklamak, konuları işlerken mümkün olduğunca görsel malzemelerden de yararlanarak sergiler açmak, panel, konferans, film, dia sunumları ve benzeri etkinliklerle konuların daha kalıcı ve kolay anlaşılabilirliğini sağlamaktır.

ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILÂP TARİHİ I DERSİ MÜFREDAT İÇERİĞİ

ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILAP TARİHİ I			
2 ECTS Kredi	1.Yıl-1.Yarıyıl	Lisans	Zorunlu
2 saat/hafta	Teorik		Türkçe

I. Hafta

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersini okutmanın amacı ve dersle ilgili temel kavramlar hakkında bilgi verilmesi ve Türk İnkılâbının stratejisi

II. Hafta

Osmanlı Devleti'nin yıkılışını ve Türk İnkılâbını hazırlayan sebeplere toplu bir bakış (İç sebepler, Dış sebepler, Osmanlı Devleti'nin jeopolitik ve ekonomik durumu)

III. Hafta

XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti'nde yenileşme hareketleri (Tanzimat, Islahat ve I. Meşrutiyet dönemleri)

IV. Hafta

Osmanlı Devleti'nin Dağılması sürecinde meydana gelen iç ve dış olaylar (Kırım Savaşı, 1877-78 Osmanlı-Rus Savaşı, Makedonya meselesi, 31 Mart olayı, Girit ve Bosna-Hersek'in elden çıkışı, Trablusgarp Savaşı, Balkan Savaşları)

V. Hafta

Osmanlı Devleti'nin son dönemindeki fikir akımları (Osmanlıcılık, İslamcılık, Türkçülük, Batıcılık, Adem-i Merkeziyetçilik, Sosyalizm) ve II. Meşrutiyetin sürecinde Osmanlı Devleti

VI. Hafta

I. Dünya Savaşı (Savaşın çıkışı, Osmanlı Devleti'nin savaşa dâhil oluşu, cepheler ve savaşın sonu) ve Mondros Mütarekesinin imzalanması

VII. Hafta

İşgaller, Tepkiler (Kuva-yı Milliye'nin ortaya çıkışı), Cemiyetler (Millî, Millî varlığa düşman ve azınlık cemiyetleri), Mondros Mütarekesinden sonra Mustafa Kemal Paşa'nın faaliyetleri ve Anadolu'ya geçmesi

VIII. Hafta

Millî Mücadele için ilk adım ve Kongreler yoluyla teşkilatlanma (Amasya Genelgesi, Erzurum, Sivas Kongresi ve Batı Anadolu Kongreleri)

IX. Hafta

Son Osmanlı Meclis-i Mebusanı'nın toplanması, Misak-ı Millî'nin kabulü ve İstanbul'un işgali

X. Hafta

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açılışı, Meclisin yapısı, çıkardığı yasalar ve faaliyetleri, Meclisin açılışına iç ve dış tepkiler

XI. Hafta

San Remo Konferansı, Sevr Anlaşması, Sevr'de Ermeni ve Kürdistan meselesi, Sevr Anlaşması'nda bugüne yönelik tehditler, Doğu ve Güney cephelerindeki durum

XII. Hafta

Kuva-yı Milliye'nin tasfiyesi ve düzenli ordunun kuruluşu, Yunan genel taarruzu ve Batı Cephesi'ndeki savaşlar

XIII. Hafta

Mustafa Kemal Paşa'nın Başkomutanlığı, Tekâlif-i Milliye emirleri, Sakarya Savaşı ve sonrasındaki dış politika gelişmeleri (Türk-Rus, Türk-Afgan münasebetleri, Londra Konferansı, Ankara İtilafnamesi)

XIV. Hafta

Büyük Taarruz ve Mudanya Mütarekesi'nin imzalanması, Lozan konferansı öncesindeki gelişmeler, Konferansı toplanması ve Barış anlaşmasının imzalanması

ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILÂP TARİHİ II DERSİ MÜFREDAT İÇERİĞİ

ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILAP TARİHİ II			
2 ECTS Kredi	1.Yıl-2.Yarıyıl	Lisans	Zorunlu
2 saat/hafta	Teorik		Türkçe

I. Hafta

Siyasî alanda yapılan inkılâplar (Saltanatın kaldırılması, Ankara'nın başkent oluşu, Cumhuriyetin ilanı ve Halifeliğin kaldırılması)

II. Hafta

Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın kuruluşu, Şeyh Said İsyanı, Takrir-i Sükun yasası ve Atatürk'e suikast teşebbüsü

III. Hafta

Atatürk'ün yurt gezileri, Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın kuruluşu, İzmir mitingi, Fırkanın kapanışı, Menemen ve Bursa olayları

IV. Hafta

1924 Anayasası, diğer anayasalar, Hukuk alanındaki gelişmeler, Toplumsal hayatın düzenlenmesi ile ilgili inkılâplar ve Türkiye Cumhuriyeti'nin laikleşme süreci

V. Hafta

Eğitim ve Kültür alanında gerçekleştirilen inkılâplar (Tevhid-i Tedrisat kanunu, Latin harflerinin kabulü, Millet mektepleri, Türk Tarih ve Dil kurumlarının kurulması ve faaliyetleri, Türk tarih tezi, güneş-dil teorisi, 1933 Üniversite reformu, Halkevleri), Sağlık alanındaki gelişmeler

VI. Hafta

İzmir İktisat Kongresi, Cumhuriyetin ilk yıllarında ekonomi politikası, 1929 Dünya Ekonomik Buhranı'nın yansıması olarak Türkiye'de devletçi ekonomi politikalarının gündeme gelmesi ve I. Beş Yıllık Kalkınma Programı

VII. Hafta

Atatürk döneminde Türk dış politikası (1923-1938 döneminde Türk-İngiliz, Türk-Sovyet, Türk-Fransız, Türk-İtalyan ilişkileri, Komşularla münasebetler, Balkan ve Sadabat Paktı)

VIII. Hafta

Atatürkçü Düşünce Sistemi'nin tanımı, kapsamı, Atatürk İlkeleri (Cumhuriyetçilik, Laiklik, Milliyetçilik, Halkçılık, Devletçilik, İnkılâpçılık) ve bu ilkelere yönelik tehditler

IX. Hafta

Atatürk'ten sonraki Türkiye (İnönü'nün cumhurbaşkanlığı, II. Dünya Savaşı ve Türkiye, Demokrat Parti'nin kuruluşu ve çok partili hayata geçiş)

X. Hafta

Demokrat Parti'nin iktidar yılları, Türkiye'nin Nato'ya girişi ve 27 Mayıs 1960 askerî müdahalesi

XI. Hafta

27 Mayıs 1960'tan 12 Eylül 1980'e Türkiye'de iç siyaset gelişmeleri (Demirel ve Ecevit hükümetleri, 12 Mart 1971 askerî muhtırası, siyasi ve ekonomik krizler, terör olayları)

XII. Hafta

12 Eylül 1980'den günümüze Türkiye'de iç siyaset gelişmeleri (12 Eylül askerî müdahalesinden sonra ülkenin durumu, sivil idareye dönüş, Anap iktidarı ve koalisyonlar, siyasi ve ekonomik krizler, askerî sivil idareye müdahaleleri)

XIII. Hafta

1960'dan günümüze Türkiye'nin dış politikası (Soğuk savaş sürecinde Türkiye, Avrupa birliği ile gelişmeler, Kıbrıs Barış Harekâtı, Sözde Ermeni soykırım iddiaları ve Türkiye, komşularla münasebetler)

XIV. Hafta

Türkiye'nin jeopolitik konumu, bundan kaynaklanan tehditler, XXI. Yüzyılda Türkiye'nin çağdaşlaşmasına yönelik beklentiler

Kaynaklar

Mustafa Kemal Atatürk, *Nutuk*

Mustafa Kemal Atatürk, *Subay ve Komutan ile Konuşmalar*

Mustafa Kemal Atatürk, *Atatürk'ün Anafartalar Muharebelerine Ait Hatıralar*

Mustafa Kemal Atatürk, *Atatürk'ün Bütün Eserleri*

Afet İnan, *Atatürk'ten Vatandaş İçin Medeni Bilgiler*

İlk İnkılâp Tarihi Ders Notları, (Haz. Mahmut Esat Bozkurt, Recep Peker, Yusuf Kemal Tengirşek)

Bernard Lewis, *Modern Türkiyenin Doğuşu*

Ergün Aybars, *Türkiye Cumhuriyeti Tarihi I*

Erik Jan Zürcher, *Modernleşen Türkiyenin Tarihi*

Fahir Armaoğlu, *XX. Yüzyıl Siyasi Tarihi*

Feroz Ahmad, *Modern Türkiyenin Oluşumu*

İlber Ortaylı, *İmparatorluğun En Uzun Yüzyılı*

Kemal Karpat, *Türk Demokrasi Tarihi*

Niyazi Berkes, *Türkiyede Çağdaşlaşma*

Selahattin Tansel, *Mondrostan Mudanyaya Kadar*

Sina Akşin, *Türkiye Tarihi*, V. Cilt

Türk İstiklal Harbi, Genelkurmay Harp Tarihi Başkanlığı